

Koráلكové nebe? Jizerské hory

26.9.2014 5plus2

PETRA LAURIN

Z Jablonecka se kutálejí skleněné perličky do celého světa. Jejich cestu zmapoval historik Petr Nový.

JABLONEC NAD NISOU / Kurátor jabloneckého muzea Petr Nový je novátor. Jeho Příběh o perličce, poslední kniha, kterou dokončil, je jiná než všechny předchozí. Neurazí odborníka, ale porozumí jí i větší dítě. Ze všeho nejvíce připomíná komiks.

Každou dvojstranu tvoří obraz od Dominika Strnada a v něm je usazený zlomek příběhu o perličce od Nového. „Když máte dost informací, je možné je poskládat tak, aby z nich vznikla story. A aby byla zábavná, stejně jako perlička,“ říká a dodává, že dělat věci stejně, by byla pěkná nuda.

Perlička vypráví příběhy

Příběh o perličce je dvojjazyčný, českoanglický, aby jako perlička mohl obletět celý svět. Tomu odpovídá i velkorysý pětitisícový náklad, který nechal vydavatel Preciosa Ornela vytisknout. Útlá knížka nevypráví jen o korálcích, ale odkrývá příběhy celého kraje.

„Perlička je to první, co ze skla vzniklo,“ začíná Nový své vyprávění. Pochází z období 5000 př. n. l. Je to nejstarší skleněný artefakt. Mystérium výroby korálku bylo celé věky střeženo v chrámech Severní Afriky a Blízkého východu. Do Čech je dovezli obchodníci až o dva tisíce let později. Keltové je vyráběli, používali a také s nimi obchodovali.

Nastalo se v nás jejich výroba usadila od 13. století. Navlékali se na růžence, bez nichž se neobešel žádný křesťan. Potom také začal trvalý soubor s Benátkami. O nové vzory, o nové barvy, o velikost. A nakonec prohráli Italové i soubor o rokajl, strojně sekané perličky. „Benátčané nasáli všechno umění Středozeří od Řeků, kteří tam zakotvili, když utíkali před Turky,“ připomíná Nový.

Jizerské hory jsou od 16. století středobodem pro výrobu skla v Čechách. Místní lidé, ať Němci nebo Češi, nezůstali jen u napodobování italských vzorů, přicházeli s vlastními postupy a novinkami. Nebáli se obchodu. Srdcem koráلكového kraje se stala Zásada, mozkem Jablonec, život koráلكům dávala Desná, která zásobila výrobce skleněnými polotovary.

V roce 1858 usedl na trůn sklářský král Josef Riedel a během několika desetiletí vytvořil jednu z největších sklářských firem tehdejší monarchie.

Provázek ze skla 180 metrů

Základem pro výrobu perliček jsou skleněné trubičky o průměru jeden až osm milimetrů. Dnes je jejich výroba automatizovaná, ale před sto lety sklář vyfoukl baňku, poté píšťalu předal pomocníkovi, a ten s ní běžel dlouhou chodbou přistavenou k huti, takzvanou tažirnou. Ze skla dokázal vytáhnout tenkou trubičku dlouhou až 180 metrů.

Na konci 19. století zaplavily perličky všechny kontinenty. Evropané jim nedokázali odolat, Afričtí domorodci je používali k vyšívání ornamentálních vzkazů, symboliku v nich našli i severoameričtí Indiáni. Přečkaly světovou krizi a až do války dávaly v Jizerských horách obživu třem tisícovkám lidí.

Sever Čech zůstal koráلكovým krajem dodnes. „Není to retro,“ podotýká Nový. V Zásadě stále pracuje největší továrna na perličky na světě a vyrábí ročně 3,5 milionu kilogramů perliček.

Základní výrobní postupy jsou sice vymyšlené, vznikají ale nové povrchové dekorace. Ojedinelá je jejich pestrost, celkem existuje 255 tisíc druhů a kombinací. „Lidé by měli vědět, že tu máme něco mimořádného, na co můžeme být hrdi,“ zdůrazňuje Nový a přiznává, že v zahraničí je povědomí o perličkách větší. „I zde platí, že pod svícem je největší tma,“ dodává.

Foto popis| Tvůrci knihy (zprava) - autor Petr Nový, ilustrátor Dominik Strnad a překladatelka Pavlína Hrušková.

Foto popis| Komiksovou formou ilustroval příběh designer Dominik Strnad.

Foto autor| FOTO / BOHUMIL VEJNAR

Regionální mutace| 5plus2 - Jablonecko